

Posudek bakalářské práce „Degradace papírových dokumentů a možné způsoby nápravy: hromadné odkyselování a reformátování“

Diplomant: Filip Mařík

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hutař

Oponent práce: Mgr. Blanka Vorlíčková

Klasifikace: výborný

Hlavním cílem předkládané práce bylo podat úvod do problematiky degradace papírových dokumentů a možnosti jejich záchrany pomocí reformátování a hromadného odkyselování, což se diplomantovi také podařilo. Výsledkem jeho práce je přehledný a komplexní přehled příčin degradace papíru, chemických procesů, k nimž dochází při této degradaci a postupů a metod jak ji zmírnit, s doplněním konkrétních aktivit v ČR.

V první části se autor věnuje stručnému popisu historie výroby materiálů na psaní a především papíru, jeho výroby a také jeho složení, na což navazuje v následujících kapitolách popisem chemických procesů, které způsobují degradaci papíru „zevnitř“ a které jsou jednou částí problémů degradace papíru, problémů tkvících bohužel v papíru samotném – v jeho výrobě, resp. složení.

Dále se věnuje vnějším faktorům, které ovlivňují stav papírových dokumentů, jimiž jsou vlhkost a teplota, znečištění ovzduší, styk s denním světlem, s ultrafialovým a infračerveným zářením. Popisuje stručně podmínky, které by měly být zajištěny pro ochranu papírových dokumentů, optimální teplotu a vlhkost, sledování koncentrace škodlivých látek v ovzduší depozitářů a míst, kde jsou papírové dokumenty skladovány a kde je s nimi manipulováno. Zmiňuje také vybavení depozitářů a paměť. institucí vůbec, které je z hlediska ohrožení papíru nevhodné. (Tuto kapitolu doplňuje kapitola poslední, týkající se ochranných obalů na dokumenty a organizace ukládání vzácných sbírek do těchto obalů.)

Další hlavní částí práce je kapitola týkající se metod, které mají za cíl pozastavit degradaci papíru pomocí jeho „odkyselování“. Popisuje velice stručně historii zkoumání metod odkyselování papíru, dále požadavky na tyto metody a přehled zatím vyvinutých metod.

Třetí hlavní kapitolou práce jsou metody ochranného reformátování. Autor uvádí požadavky na tyto metody a vysvětluje princip, výhody a nevýhody elektrografického kopírování, mikrografie a digitalizace. V otázce digitalizace zmiňuje důležitou otázku metadat a uvádí přehled nosičů užívaných v současné době pro uchovávání digitalizovaných dat. V neposlední řadě popisuje hybridní formátování, při němž mikromédia slouží ve fyzické formě k uchovávání obsahu a ve formě digitalizované slouží uživatelům.

Diplomant uvádí také důležité otázky zpřístupňování digitálních kopií, kvality souborů, jejich archivace a zálohování a stále velmi aktuální otázky dlouhodobého uchovávání digitálních dat.

Teoretický popis celé problematiky je doplněn popisem projektů probíhajících v Národní knihovně ČR, především projektu Kramerius, popisem aktivit realizovaných v rámci projektu VISK 7 a nejnovějších postupů týkajících se robotického skenování v NK ČR ve spojení s KN AV ČR.

Jak jsem již uvedla výše, práce se mi zdá být komplexním přehledem stanovené problematiky, neshledávám v ní vážných stylistických ani věcných chyb, citování literatury je

v pořádku. Navrhuji bakalářskou práci k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

Dne 3.září 2009

Blanka Vorlíčková